

КАРМЕН Роман Лазарович (справж. — Коренман; 16(29). 11. 1906, Одеса — 28. 04. 1978, Москва) — кіно-оператор, кінорежисер, сценарист, педагог. Син [Л. Кармена](#). Народний артист СРСР (1966). Заслужений діяч мистецтв Азерб. РСР (1959). Закін. оператор. факультет Держ. інституту кінематографії (Москва, 1932; викл. *Е. Тіссе*, Ю. Желябужський), де викладав (нині ВДІК) від 1960: проф., завідувач кафедри режисури докум. кіно (1970–77). Працював у Москві:

1923–30 фотокор. ж. «Огонек»; від 1932 — на Центр. студії докум. фільмів. 1936–39 — на оператор. роботі в Іспанії, на фронтах 2-ї світової війни. 9 травня 1945 знімав підписання акта про капітуляцію фашист. Німеччини. Перебував у гарячих точках В'єтнаму, Пд. Америки. Як оператор зняв стрічки: «Іспанія» (1939), «Розгром німецьких військ під Москвою», «Ленінград у боротьбі» (Сталін. премія; обидві — 1942), «Берлін» (1945), «Ранок Індії» (1956). Створив кінокартини: «День нового світу» (1940; Сталін. премія, 1942) «Суд народів» (1946, автор сценарію; Сталін. премія, 1947), «Повість про нафтовидобувальників Каспію» (1953; Ленін. премія, 1960), «В'єтнам» (1955), «Підкорювачі моря» (1959; Ленін. премія, 1960), «Палаючий острів» (1961), «Коли світ висів на волосині», «Гість із острова Свободи» (обидві — 1963), «Велика Вітчизняна» (1965), «Гренада, Гренада, Гренада моя...» (1968; співавтор сценарію), «Товариш Берлін» (1969; Державна премія НДР), «Палаючий континент» (1973; Державна премія СРСР, 1975; обидві — автор сценаріїв). Випустив 1-й рад. панорам. фільм «Широка країна моя...» (1958). К. майстерно зображував батал. сцени. Автор кн. «По странам трех континентов» (1962), «О времени и о себе» (1969), навч. посібника «Искусство кинорепортажа» (1974; усі — Москва). Серед учнів — О. Коваль, О. Косинов, В. Шкурін.

[В. П. Мацько](#)

Бібліографічний опис:

Кармен Роман Лазарович / В. П. Мацько // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2012. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-9885>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).